

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 20-02-48322 לבנת

לפני הרכב כבוד השופטים:

סארי ג'יוסי [אב"ד]

חננאל שרעבי

מאזן דאוד

בעניין: עיזבון המנוחים ל' ד' ו-ל' י' ז"ל

המערער עו"ד משה לבנת

נגד

המשיב היועץ המשפטי לממשלה במשרד האפטרופוס הכללי-
מחוז חיפה והצפון
ע"י ב"כ עו"ד זהבית שחרור

פסק דין

השופט סארי ג'יוסי [אב"ד]

ערעור על החלטת בית משפט לענייני משפחה בחיפה (כב' השופטת ענבל קצב-קרן) מיום 20.01.2020, בת"ע 13210-12-18, בגדרה נפסק למערער שכר טרחת מנהל עיזבון.

רקע עובדתי וההליכים בבית משפט קמא

1. ביום 03.01.2015 נפטר המנוח ל' ד' ז"ל אשר היה גרוש וללא ילדים (להלן: המנוח). זמן קצר לאחר מכן, בחלוף כעשרים ושלושה ימים בלבד, ביום 26.01.2015 נפטרה אמו של המנוח, המנוחה ל' י' ז"ל (להלן: המנוחה). המנוחה, אלמנה במועד פטירתה והמנוח היה בנה היחיד שכאמור נפטר לפניו. המנוחים התגוררו יחד באותה דירה שהיתה רשומה על שם המנוח, וחלקו חשבון בנק משותף בו היו מופקדים סך של כ-138,000 ₪ וזה היה עיקר רכושם, מלבד לסכום נוסף של כ-600,2 ₪ שהיו מופקדים בחשבון נפרד על שם המנוחה.

2. ביום 15.10.2015, מונה המערער כמנהל עיזבונם הזמני של שני המנוחים למשך שישה חודשים, כשבהמשך, במסגרת החלטת בית משפט קמא מיום 21.11.2016, הוארך המינוי בשישה חודשים נוספים.

3. בשלב מאוחר יותר, ביום 29.5.2017, ביקש המערער להתמנות כמנהל עיזבונה הקבוע של המנוחה בלבד.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 20-02-48322 לבנת

4. המערער הוציא צו ירושה אחר עיזבון המנוח המכריז על המנוחה כיורשתו הבלעדית כשבהמשך לכך הוציא צו ירושה אחר עיזבון המנוחה לפיו במחצית עיזבונה זוכים יורשים ידועים ובמחצית יורשים בלתי ידועים. צו ירושה אלה ניתנו בהסכמת המשיב.

5. ביום 03.06.2019 הגיש המערער בקשה לפסיקת שכר טרחתו כמנהל עיזבונות המנוחים במסגרתה טען לשכר טרחה בשיעור 1.5% משווי כל עיזבון בגין הגשת בקשות לצווי ירושה, שכר בשיעור של 4% משווי העיזבונות בגין ניהול, בנוסף לסך של 7,000 ₪ בגין עבודות מקצועיות.

לצורך קביעת השכר בגין הגשת הבקשות לצווי ירושה, העריך המערער את שווי עיזבון המנוח בסך של 880,280 ₪ וזאת לפי החישוב הבא; 810,000 ₪ שהנם שווי דירת המגורים (אותה מכר קודם בסכום זה באישור בית משפט קמא מיום 16.1.19) ו- 70,280 ₪ המהווים מחצית מהכספים המופקדים בחשבון בנק המשותף למנוח ולמנוחה. את שווי עיזבון המנוחה העמיד המערער על סך של 950,560 ₪ כשביחשוביו כלל הוא שוב את שווי דירת המנוח בסך 810,000 ₪ (אותה ירשה המנוחה) וכן, סך כל הכספים המופקדים בחשבון המשותף למנוחים; 140,560 ₪.

אולם, לעניין שכר הטרחה בגין ניהול העיזבונות, ביקש המערער "4% משווי מלוא העיזבון" כשהוא מעמיד את השווי הכולל של העיזבונות אותם ניהל על סך 950,000 ₪.

6. ביום 19.6.2019, ובהתאם להחלטת בית המשפט, הגיש המשיב הודעה על עמדתו באשר לבקשה. במסגרת ההודעה, נטען ראשית כי המערער טרם השלים את הדרוש ממנו בפועל כמנהל עיזבון ועל כן אין להידרש בשלב זה לפסיקת שכר טרחתו. מעבר לכך, המשיב התנגד אף לבקשה לגופה וטען כדלקמן; חישובו של המערער לשווי העיזבונות הנו שגוי במובן שיצר כפל שווי, זאת מאחר ובחישוב עיזבונה של המנוחה כלל המערער גם את שווי עיזבונה של המנוח. החישוב באופן זה, טוען המשיב, מקפח את היורשים וגובה מהם שכר כפול. לשיטת המשיב, שווי עיזבון המנוח אכן עומד על סך של 880,280 ₪, כטענת המערער, אם כי שווי עיזבון המנוחה הנו בסך 70,280 ₪ בלבד (היינו, בחישוב עיזבונה אין לכלול את שווי דירת המנוח ומחצית מהכספים המופקדים בחשבון המשותף). המשיב התנגד אף לשכר טרחה בשיעור של 4% משווי העיזבון כשלדידו שכר טרחה בשיעור כזה שמור למקרים מיוחדים בהם ניהול העיזבון הצריך נקיטת פעולות ומאמצים חריגים כשאלו לא התקיימו בעניינו של המערער. משכך, עמדת המשיב היא לפסיקת שכר טרחה בשיעור שאיננו עולה על 3% משווי העיזבון.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 20-02-48322 לבנת

7. תגובת המערער לעמדת המשיב ניתנה ביום 31.7.2019 ואלו עיקריה - הטענה כי המערער
טרם סיים תפקידו ולכן אין לפסוק בשלב זה שכר טרחה עבורו הנה שגויה כשלמעשה נותרו
שתי פעולות זניחות שאין בכוחן להשפיע על הדו"ח הסופי והן: בדיקת חשבון הארנונה
וסכום הכסף לו זכאי המנוח, אם בכלל, מחברת מנורה מבטחים. המערער אף מציין כי
כספים אלו לא נכללו בשכר הטרחה המבוקש. אליבא דה מערער, "כל עיזבון הוא אישיות
בפני עצמה". מה גם, החישוב בו נקט המערער עונה, לדידו, על דרישת המשיב כי יש לבצע
חישוב שווי כל עיזבון כפי שהיה ביום פטירת המנוחים. בהמשך לכך, מאחר והמנוח נפטר
לפני המנוחה (שהנה היורשת הבלעדית של עיזבונו), הרי שעזבונו נכלל בשלמותו בעיזבונו.
המערער נסמך גם על העובדה כי רישום הדירה התבצע כך שתחילה הועבר הרישום משמו
של המנוח לשמה של המנוחה ורק לאחר מכן הועבר הרישום על שם יורשיה. היות הדירה
רשומה על שם המנוחה טרם פטירתה מעיד כי הדירה נכללה גם בעיזבונו היא. המערער
אף טוען כי הטיפול בכל עיזבון נעשה בצורה נפרדת וללא קשר בין השניים. מצירופם של
כלל הטענות שלעיל גורס המערער כי לא נוצרה שום כפילות בחישובו לשכר הטרחה.
8. לטענת המערער, במקרה דנן מדובר בעיזבון שניהולו לא היה פשוט אף סבוך שאיננו שיגרתי
ורגיל, זאת לאור העובדה כי יורשי המנוחה כללו יורשים בלתי ידועים כשאף
יורשיה הידועים היו מדרגה שלישית ורביעית. המערער מפרט את פעולותיו לרישום
דירת המגורים והתנהלותו מול הבנק וטוען כי במקרה דנן מדובר "בנכס עם בעיות".
9. לעניין "העבודות המקצועיות והמיוחדות", מפרט המערער סדרה של פעולות בהן נקט
הקשורות בעיקרן לדירת המגורים, כשאף חלק מהן, כדבריו, אינן נדרשות ממנו במסגרת
מילוי תפקידו כמנהל עיזבון.
- להלן תמצית אותן פעולות נטענות; "פנייה לשמאי מקרקעין", "פנייה למתווכים", "פגישה
עם קונים", הכנת הסכם מכר "על כל הכרוך בכך", חישוב מס שבח עבור המוכרים, "פגישה
עם מפקחי המס", קבלת "אישורי מיסים לטאבו", חיבור הדירה מחדש לרשת
החשמל וטיפול מול העירייה בעניין הארנונה. המערער טוען, כי עם רישום הנכס על שם
היורשים תם תפקידו כמנהל עיזבון.
- משכך, טוען המערער כי כל ההליכים והפעולות שלעיל אשר ננקטו על ידו במסגרת פועלו
למכירת הדירה הנם בגדר עבודות מיוחדות וחיצוניות לתפקידו האמור ומשכך נדרש
תשלום נפרד בגין.
- בסיכום תגובתו, ונוכח מכלול שהוצג בה, המערער אף טוען כי הסכום אותו ביקש כשכ"ט
בעבור עבודות מקצועיות ואחרות נמוך מזה המגיע לו ולכן ביקש תיקון הסכום מסך של
7,000 ₪ ל- 20,000 ₪, תוך שהוא מציין כי ביצע "עבודה מאוד מאומצת" אשר נמשכה מעל
ל- 4 שנים. המערער מבקש מבית המשפט לאשר את חישוב שכר הטרחה כפי שהוצג

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 20-02-48322 לבנת

בבקשתו לפני בית משפט קמא וזאת בכפוף לתיקון רכיב השכר בגין העבודות המקצועיות והמיוחדות.

10. לתגובה שלעיל ניתנה תגובה משלימה מטעם המשיב ביום 10.9.2019, כשבמסגרתה שב הוא בעיקר על טענותיו הקודמות. בהתייחסו בפרט לטענות המערער לעניין "עבודות מקצועיות ומיוחדות", הבהיר המשיב כי כלל הפעולות אותן פירט המערער "הן פעולות רגילות הכרוכות בניהול העיזבון והן פעולות הנהוגות במסגרת תפקידו השוטפים של מנהל העיזבון". מעבר לכך, מציין המשיב כי אף בקשת המערער לתשלום נוסף בגין מכירת הדירה בטענה כי מדובר בפעולה החורגת מתפקידו כמנהל עיזבון, הנה חסרת בסיס. המשיב מציין, כי מכירת הדירה כבר גולמה בחישובי המשיב כשלאורה נקבע שיעור של 3% משווי העיזבון. למעשה, אלמלא פועלו של המערער למכירת הדירה הרי שלא היה מקום לפסוק שיעור זה ונכון היה להסתפק בשיעור של 2% בלבד. בסוף דבריו מעיר המשיב כי הכלל וברירת המחדל לעניין שכר טרחה בגין שירותים מקצועיים הנו פסיקת שכר בהתאם לתעריף המינימלי הנהוג במקצוע האמור וכי החריג הוא פסיקת שכר העולה על שיעור זה אשר מצריכה אישור מראש של בית המשפט.

11. לאור טענת המשיב כי המערער טרם סיים תפקידו, הורה בית משפט קמא, בהחלטתו מיום 22.9.2019, כי בטרם יידרש לפסיקת שכרו של המערער, נדרש המערער להשלים את פעולותיו לעניין העיזבון. על כן, ביום 26.12.2019 שב המערער והגיש בקשתו בשנית, כשבמסגרתה ביקש פסיקת שכרו על סמך בקשתו הקודמת תוך שהוא מציין כי היורשים הידועים נתנו הסכמתם לבקשה האמורה על כל מרכיביה.

12. ביום 16.1.2019, בהתאם להוראת בית המשפט, הגיש המשיב עמדתו לבקשה החדשה לפסיקת שכרו של המערער, כשהמשיב מציין כי המערער השלים את הדרוש ממנו לעניין העיזבון וכי הוא דבק בעמדתו הקודמת.

13. לבסוף, ביום 20.01.2020, נתן בית המשפט החלטתו בבקשת המערער תוך שהוא מאמץ במפורש את עמדת המשיב בנושא. להלן נוסח ההחלטה המדויק;
"1. אני מורה על פסיקת שכר טרחת מנהל העיזבון כאמור בעמדת ב"כ היועמ"ש מיום 16.01.20."

החלטתו זו של בית משפט קמא היא כאמור מושא הערעור דנן.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 20-02-48322 לבנת

טענות הצדדים בערעור

14. במסגרת הערעור שב המערער על טענותיו שהוצגו בפני בית משפט קמא. לצורך העניין, להלן תמציתן ;

החישוב שלפיו שווי עיזבון המנוחה עומד על סך של 70,280 ₪ בלבד הנו שגוי ; העבודות המקצועיות והמיוחדות אותן ביצע המערער במסגרת פועלו למכירת הדירה אינן רגילות למנהל עיזבון וכן, לאור ריבוי ומורכבותו. בין היתר, ציין המערער טיפולו בעניינים הבאים : ארנונה, וועד הבית, חשמל, חישוב מס שבח ודיווח לרשויות המס. כמו כן, מאחר וקיימים בהליך זה יורשים בלתי ידועים, "אין לראות בעיזבון זה כעיזבון רגיל" ומשכך יש לפסוק שכ"ט בשיעור המרבי. לשיטת המערער, שכ"ט אותו ביקש הנו הגון ואיננו מקפח את היורשים תוך שהוא מציין כי שכ"ט זה זכה להסכמת כלל היורשים. מה גם, בהתאם לחישוביו, הייתה למערער הזכות לבקש על פי דין שכ"ט בסך כולל של 126,004 ₪ אלא שבפועל הוא דרש סכום נמוך יותר- סך של 84,806 ₪. המערער ממשיך וטוען כי עמדת המשיב מתארת את המערער כמי שפעל לכאורה כמנהל עיזבון במסגרת עיזבון אחד בלבד ולא שניים. בתום טיעוניו, מבקש המערער ביטול החלטת בית משפט קמא בעניין שכר טרחתו ופסיקת שכר טרחה בהתאם לחישוביו הקודמים. בשונה מבקשתו הקודמת, מבקש המערער עתה כי המשיב יישא בסך של 63,002 ₪ מהשכר.

15. המשיב מנגד, מבקש דחיית הערעור והותרת פסק דינו של בית משפט קמא על כנו וזאת מהנימוקים שלהלן ; ראשית, המשיב מפנה להלכה הפסוקה לפיה התערבות ערכאת הערעור בקביעותיה העובדתיות של הערכאה הראשונה תיעשה במקרים חריגים בלבד, כשכלל זה לדידו, חל גם לעניין קביעת שכרו של מנהל עיזבון. המשיב מפרט פסיקה בנושא. שנית, בפסיקת שכרו של מנהל עיזבון יש לבחון שני שיקולים, האחד עניינו שווי הנכסים והשני הנו היקף העבודה, כששווי העיזבון "מבטא את האחריות הרובצת על כתפי המנהל" והיקף העבודה מתייחס למעשה ל"עבודה שהושקעה" וטיב הפעולות שבוצעו. בענייננו, מנהל העיזבון היה אחראי על נכסים בשווי 950,560 ₪ ולא 1,830,280 ₪, כשכלל הפעולות אותן ביצע, זולת הבקשות לצווי ירושה, בוצעו לגבי כל הנכסים יחד כך שלא בוצעו פעולות כפולות. מה גם, כלל ההתנהלות שקדמה לבקשה לפסיקת שכר, התאפיינה בכך כי שני הצדדים ראו בנכסי המנוחים "מקשה אחת ועיזבון אחד", על כך למד המשיב, בין היתר, מהדו"ח הסופי שהגיש המערער בו העריך את שווי העיזבון בסך של 950,000 ₪ בניגוד לשווי לו טוען עתה וכן, מדברי המערער עצמו כי לאור סמיכות פטירתם של המנוחים ביקש בה בעת מינויו כמנהל עיזבון ביחס לשניהם. אליבא דה משיב, המערער קיבל שכר טרחה בשיעור המקסימלי הן בגין ניהול העיזבון והן בגין הבקשות לצווי הירושה (3% ו- 5.1 % משווי העיזבון, בהתאמה) וזאת בהתאם לתקנות הירושה ולכללי לשכת עורכי הדין, כשהמערער לא הציג אינדיקציה לביצוע פעולות חריגות המצדיקות שכ"ט בשיעור גבוה יותר.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 20-02-48322 לבנת

16. לעניין "העבודות הנוספות", נטען כי המערער הציג בכתביו שלושה סכומים שונים לשכ"ט בגין רכיב זה כשבאף אחד מהם לא פירט כיצד בוצעו חישוביו. למעשה, בבקשתו הראשונה בערכאה הדיונית, ביקש המערער בגין רכיב זה סך של 7,000 ₪, אשר תוקן בתגובתו בהמשך ל-20,000 ₪, כשעתה בערעור טוען כי היה זכאי לבקש עפ"י דין סך של 8,190 ₪. המשיב מבהיר, כי אין לפסוק שכר נוסף בגין מכירת הדירה כשלמעשה קביעת שכ"ט בגין ניהול העיזבון בשיעור המרבי של 3% משווי נעשתה תוך גילום פועלו של המערער בעניין הדירה שאלמלא זאת היה מקום להסתפק אף ב-2%. מה גם, סילוק חובות העיזבון הנו בגדר חובה בסיסית המוטלת על מנהל העיזבון ואיננה פעולה חריגה.

לבסוף, מציין המשיב כי עמדת המערער לעניין שכרו יוצרת מצב כי היורשים מקבלים למעשה נכסים בשווי 950,000 ₪ בעוד נדרשים הם לשלם שכר בעבור נכסים בשווי 1,830,840 ₪.

דין והכרעה

17. לאחר שבחנתי את כלל הבקשות והתגובות אשר הוגשו בבית משפט קמא וכן, טענות הצדדים במסגרת ההליך דנן, נחה דעתי כי אין מקום להתערב בהחלטת בית משפט קמא אשר לא נפל בה כל רבב. אי לזאת, דין הערעור להידחות. להלן נימוקי החלטתי;

הכלל בדבר אי התערבות ערכאת הערעור

18. ראשית, בטרם אדרש לערעור לגופו יש לתת את הדעת להלכה הפסוקה אשר הותוותה והוטמעה במשפטנו ולפיה, ערכאת הערעור אינה נוהגת להתערב בקביעותיה העובדתיות של הערכאה הדיונית וכי התערבות כזו שמורה למקרים חריגים בלבד. (ראו ע"א 9784/05 **עיריית ת"א-יפו נ' גורן**, 12.8.2009). כלל זה, נקבעה תחולתו במפורש גם בסוגיית פסיקת שכרו של מנהל עיזבון וזאת, בין היתר, ב-ע"א 2886/00 **הקרן לטיפול בחסויים נ' היועץ המשפטי לממשלה**, פ"ד נה(5) 62 (פסקה 6), כשכב' השופט י' טירקל הבהיר נושא זה בדבריו כדלקמן;

"הלכה פסוקה היא 'כי אין בית המשפט נוטה להתערב בשכר הטרחה שנקבע לכונסי נכסים, מפרקים ודומיהם על ידי הערכאה הראשונה, אלא במקרים חריגים ויוצאי דופן... כאשר בית המשפט התערב בעניינים מסוג זה, היה זה באותם מקרים בהם טעה השופט קמא בעקרונות אותם הפעיל ולא באופן בו יישם את אותם עקרונות' (דברי השופט (כתוארו אז) ש' לוי נ' ארנון ואח' נ' ארנון ואח' פ"ד מג(484) 479, 4) 479, 484 והאסמכתאות שם".

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 20-02-48322 לבנת

19. כלל זה מקבל משנה תוקף עת הערכאה הדיונית הנה למעשה טריבונל מקצועי לתחומו, ראו להלן האמור בפסקה 29 לפסק דינו של בית המשפט המחוזי תל אביב-יפו ב- ע"מ 1243/07 אלמוני, עו"ד נ' פלוני (להלן: "עניין אלמוני"):

4

5 "לא זו אף זו, בעניינו מדובר בערעור על בית המשפט למשפחה שהינו טריבונל מקצועי
6 לתחומו. בכגון דא לא תמהר ערכאת הערעור להתערב בהחלטותיו." (ההדגשה אינה
7 במקור).

8

20. יחד עם זאת, מעיון בהחלטת בית משפט קמא נראה כי בית המשפט לא ראה לנכון לציין ולהרחיב בעניין הנימוקים שעמדו בבסיס החלטתו והשיקולים אשר נשקלו במסגרתה, אלא הסתפק בקביעה כי הוא מאמץ עמדת המשיב. על כן, סבורני כי יש מקום להידרש לבחינת ההחלטה והבקשות לגופן, בשים לב כי כאמור, מקובלת בעיני התוצאה אליה הגיע בית משפט קמא בסופו של יום.

14

21. כנקודת מוצא לדיונו, יצוין כי הסוגיות ורכיבי שכ"ט אשר לגביהם חלוקים הצדדים ושעניינם דורש הכרעה הנם למעשה: שווי העיזבונות, שיעור השכר בגין ניהול העיזבון וכן, השכר בעבור עבודות מקצועיות ונוספות. יובהר, כי לעניין שכר הטרחה בגין הגשת הבקשות לצווי ירושה, מסכימים הצדדים לפסיקת שכר בשיעור של 1.5% משווי כל עיזבון אלא שלמעשה הצדדים חלוקים לגבי שווי העיזבונות. משכך, הרי שגם רכיב זה יצריך בחינה והכרעה.

21

22 המסגרת הנורמטיבית

22. סמכות בית המשפט לפסוק שכר טרחתו של מנהל עיזבון והמתווה הבסיסי לפסיקתו מעוגנים, בין היתר, בסעיף 445 (א) לתקנות הירושה, תשנ"ח-1998 (להלן: התקנות). להלן נוסח הסעיף על כלל תתי סעיפיו;

26

27 445. (א) בית המשפט יקבע למנהל העיזבון שכר בעד מילוי תפקידיו כמנהל עיזבון ועשיית
28 הפעולות שבסמכותו, שלא יעלה על 3% משווי העיזבון; השכר ייקבע בהתחשב, בין
29 השאר, בשווי הכולל של נכסי העיזבון, בסוג הנכסים שבעיזבון, בטיב הפעולות שביצע
30 מנהל העיזבון ובהיקפן, וכן בהתחשב בפעולות שביצע מנהל העיזבון שקדם לו, אם היה
31 כזה, ובשכר שנפסק לו.

32

33 (ב) כלל ניהול העיזבון פעולות חריגות או שנדרש מאמץ מיוחד לביצוע תפקידיו
34 הרגילים של מנהל העיזבון, רשאי בית המשפט להגדיל את שכרו ובלבד שהשכר שייקבע
35 לא יעלה על 4% משווי העיזבון.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 20-02-48322 לבנת

1 (ג) לשכר הטרחה שיקבע בית המשפט לפי תקנות אלה ייוסף מס ערך מוסף.

2
3 שווי העיזבון כגורם בקביעת שכ"ט מנהל עיזבון

4
5 23. הדרך לקביעת שכרו של מנהל העיזבון נעשית לאחר בחינת גורמים ונתונים רלוונטיים
6 שונים, ועם אלה נמנה היקף העיזבון ושווי. על חשיבותו של זה נאמר ב- תמ"ש (י-ם)
7 50515/02 עו"ד משה בזק מנהל עיזבון נ' האפוטרופוס הכללי (1.8.02), (להלן: "עניין
8 בזק"), כדלקמן ;

9
10 "שיטה זו מכירה בכך שהיקף העיזבון הינו גורם רלוונטי כשלעצמו בקביעת שכר טרחה
11 של מנהל העיזבון, בעיקר עקב היקף האחריות המוטלת על כתפיו לשמירת נכסי העיזבון
12 עד לחלוקתם בין היורשים ; ואין ספק שככל שערך העיזבון גבוה יותר, כך מידת האחריות
13 כבדה יותר אף היא".

14
15 כך גם בעניין אלמוני שלעיל נקבע :
16 "שווי העיזבון בא לבטא את האחריות הרובצת על כתפיו של מנהל העיזבון, במידה והנכס
17 ייזק וימצא כי המנהל התרשל בשמירתו...".

18
19 יחד עם זאת מן הראוי לשוב ולהדגיש כמתחייב מתקנה 45 שלעיל כי נתון זה הוא אחד
20 מנתונים נוספים אותם יש לשקול, ואין בו לבדו כדי להכריע שאלת גובה שכ"ט מנהל
21 העיזבון.

22
23 24. מן הכלל אל הפרט ; בענייננו, קביעת שכרו של מנהל העיזבון בהתחשב בשווי כל אחד
24 מהעיזבונות תוך הכללת הדירה והכספים המופקדים בחשבון המשותף פעמיים, פעם בגדרי
25 עיזבון המנוח ופעם בגדרי עיזבון המנוחה, מעוררת קושי לנוכח הנסיבות המיוחדות של
26 המקרה – סמיכות פטירת המנוחים זו אחר זה, הדירה שעברה בירושה מעיזבון המנוח
27 למנוחה שהיתה יורשתו היחידה, הכספים שהוחזקו בחשבון משותף ועוד נתונים אליהם
28 אתייחס בהמשך.

29 אין חולק כי מסת הנכסים עליה אמון היה המערער בפועלו כמנהל שני העיזבונות כוללת :
30 דירת מגורים אחת בשווי 810,000 ₪ אשר בשלב מאוחר נמכרה, וכספים בסך 140,560 ₪
31 אשר היו מופקדים ברובם המכריע בחשבון בנק המשותף למנוחים. משכך, "האחריות"
32 שרצצה על כתפי המערער ולנוכח סמיכות פטירת המנוחים זו אחר זה והיות המנוחה
33 יורשתו היחידה של בנה המנוח אשר עיזבונו כלל הדירה וכספים בחשבון בנק משותף,
34 נראה כי נכון לראות בשני העיזבונות כאחד ועל שווי כולל של 950,560 ₪, אשר ממנו יש
35 לגזור את שכרו של המערער, הן לעניין הגשת הבקשות לצווי ירושה והן לעניין ניהול

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 20-02-48322 לבנת

העיצובן. כל חישוב אחר יחטא למציאות ולאמת העובדתית (בחישוב כל עיזבון בנפרד ;
שווי עיזבון המנוח: 880,280 ₪ - הכולל שווי הדירה ומחצית מהכספים, ושווי עיזבון
המנוחה: 70,280 ₪ - המחצית השנייה של הכספים, כך שלא נוצר כפל חישוב לגבי הדירה
או חלק מהכספים).

25. יצוין, כי עובדה זו באה לידי ביטוי אף בבקשת המערער עצמו מיום 3/6/2019. בבקשה
האמורה, עת חישוב המערער את שכרו בגין ניהול העיזבון, ביקש הוא "4% משווי מלוא
העיזבון כששווי זה הועמד על סך כולל של 950,560 ₪". היינו, המערער עצמו התייחס
לשני העיזבונות, ובצדק, כאילו היו עיזבון אחד, והכיר בעובדה כי לאמיתו של דבר נשא
הוא באחריות לעיזבון אחד בשווי כולל של 950,560 ₪. אולם, עת חישוב המערער את שכרו
בגין הגשת בקשות לצווי ירושה, העמיד הוא את שווי עיזבון המנוח על סך 880,280 ₪ ושווי
עיזבון המנוחה על סך 950,560 ₪ כך שאת שכרו גזר מעיזבונות בשווי כולל של 1,830,280
₪.

26. נשוב ונדגיש לצורך דיוננו בהמשך, כי סמיכות הזמנים בין פטירת המנוח לפטירת
המנוחה, מה גם העובדה כי המערער ביקש בה בעת מינויו כמנהל עבור שני העיזבונות ביחד,
מעידים כי אכן עסקינן מבחינה מעשית בהתנהלות במסגרת אחת. לראייה, דברי המערער
בסעיף 12 לתגובתו לפני בית משפט קמא מיום 31/07/2019: "סמיכות הפטירה של הבן
והאם הביאו את הח"מ למסקנה לבקש מינוי של מנהל עיזבון זמני של שניהם בכדי לברר
את הנושאים הרלבנטיים האמורים לעיל".

כמו כן, יצוין כי בפועל, מלבד הגשת בקשות נפרדות לצווי ירושה, לא נקט המערער בשום
הפרדה בפעולותיו כך שטיפל הוא בנכסי שני העיזבונות בעת ובעונה אחת ופעילותו לא
נחלקה לשני שלבים או שני הליכים נפרדים בעבור שני העיזבונות.

27. מעבר לכך, מן ההכרח לציין כי הכפילות בה נוקט המערער בחישוביו גורמת עוול וקיפוח
ניכרים לכלל היורשים. אליבא דה אמת, היורשים של המנוחה בסופו של יום מקבלים
לידיהם נכסים בשווי כולל של 950,560 ₪ שהנם; הדירה והכספים כשמשווי זה יש וראוי
לגזור השכר אותו ישלמו למערער. אלא מה, המערער מבקש לעצמו שכר טרחה המדמה
כאילו קיבלו היורשים נכסים בשווי 1,830,280 ₪ כך שהשכר אשר ייגזר ואותו יצטרכו
היורשים להעביר לידי המערער, גבוה מזה המגיע לו בפועל. עם עיוות זה אין להשלים.

בעניין זה, מסקנתי הנה אפוא, כי צדק בית משפט קמא באמצע עמדת המשיב לגבי שווים
הכולל של העיזבונות וכן, היקף ואופן פועלו של המערער.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 20-02-48322 לבנת

28. גם אם נניח שאין להלך לפי דרך זו, וכי במסגרת פסיקת שכר מנהל העיזבון הערכת שוויו של כל אחד מהעיזבונות תיעשה בהתעלם מאותה כפילות, עדין מוסמך בית משפט לקבוע בשים לב למכלול הנתונים שלפניו לרבות סוג נכסי העיזבון, מיעוטם וטיב הפעולות שביצע מנהל העיזבון כי זה יחושב על פי שיעור אחוז הנמוך מ-3% גובה מתוך שווי העיזבון שהרי על פי תקנה 45 ב' (א) שכר מנהל עיזבון "לא יעלה על 3% משווי העיזבון". לדרך חישוב שכר מנהל העיזבון וקביעת האחוז המתאים מתוך שווי העיזבון אתייחס בהמשך.

שכר בגין הגשת בקשות לצווי ירושה

29. משנקבע שווי העיזבונות, נפנה תחילה לחישוב השכר המגיע למערער בגין הגשת בקשות לצווי ירושה, כשסוגיה זו מוסדרת בתקנה 45 לתקנות אשר זוהי לשונה :
45. (א) שכר מנהל עיזבון כולל שכר בעד כל הפעולות הרגילות הכרוכות בניהול העיזבון, לרבות בעד הגשת בקשות למינוי מנהל עיזבון, למתן הוראות, לפסיקת שכר טרחה ולאישור על סיום תפקידו והוא אינו כולל שכר בעד הגשת בקשות לצו ירושה ולצו קיום צוואה.

(ב) שכר מנהל עיזבון כולל החזר ההוצאות השוטפות הרגילות הכרוכות בניהול העיזבון ; מנהל עיזבון רשאי לנכות מהעיזבון הוצאות אחרות שהוציא בקשר לעיזבון, כפי שיאשר בית המשפט, ורשאי הוא להגיש לבית המשפט בקשה לקבלת אישור מראש להוצאה מיוחדת שהוא עומד להוציא.

(ג) בית המשפט רשאי לפסוק למנהל עיזבון שכר נפרד בעד שירותים מקצועיים שנתן בתחום מקצועו בקשר לעיזבון, וכן רשאי הוא להתיר לו לנכות מהעיזבון הוצאות בעד שירותים מקצועיים שקיבל בקשר לעיזבון, אשר אינם כלולים בתקנות משנה (א) ו-(ב).

(ד) שכר שייפסק או שיותר בניכוי לפי תקנת משנה (ג) לא יעלה על התעריף המינימלי הקיים או המומלץ במקצועו של נותן השירות המקצועי, אלא אם כן אישר זאת בית המשפט מראש.

30. אם כן, בהתאם להוראות התקנות שלעיל, כללי לשכת עורכי הדין לעניין התעריף המינימאלי המומלץ, הסכמת הצדדים לפסיקת 1.5% משווי העיזבונות, היקף פועלו של המערער ולאור הקביעה שלעיל בדבר שוויים הכולל של העיזבונות יחדיו, הרי שהשכר הכולל והראוי לו זכאי המערער בגין הגשת שתי הבקשות לצווי ירושה הנו בשיעור של 1.5% מ- 950,560 ₪.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 20-02-48322 לבנת

יוער כי אין זה משנה אם יחושב 1.5% מכל עיזבון בנפרד או מסכום העיזבונות יחדיו מאחר
ובמידה ויעשה החישוב בנפרד הרי, שבניגוד לשיטת המערער, אין להסכים לכפילות כלשהי
בחשוב העזבונות וזאת כפי שהבהרתי לעיל.

(תוצאת חישוב כל עיזבון בנפרד הנה למעשה כדלקמן ;

שווי עיזבון המנוח : 880,280 ₪ - הכולל שווי הדירה ומחצית מהכספים

שווי עיזבון המנוחה : 70,280 ₪ - המחצית השנייה של הכספים)

שכר בגין ניהול העיזבון ושכר בגין עבודות מקצועיות ונוספות

31. לעניין השכר בעבור ניהול העיזבון, קובעת תקנה 45ב (א) כפי שמוצג לעיל, כי **הכלל וברירת
המחדל הנם פסיקת שכר אשר לא יעלה על 3% משווי העיזבון**. מה גם, הסעיף מציין את
השיקולים אותם ישקול בית המשפט בבואו לפסוק שכר כאמור והם : שווי העיזבון וטיבו
וכן, היקף ואופי פועלו של מנהל העיזבון כשמשקל הבכורה ניתן לשיקול השני. לעניין זה
יפים קביעותיו של בית המשפט בעניין **אלמוני** שלעיל אשר מבהירים סוגייה זו כדלקמן ;

" 40. ... אחד מן השיקולים אותם יש לשקול הינו **שווי העיזבון** אך אין זה שיקול בודד או
שיקול מכריע אשר אך לפיו יש לפסוק. צודק בית משפט קמא בדבריו כי שיקול מרכזי
נוסף הוא **מורכבות הניהול**, היינו היקף וטיב הפעולות אותן ביצע מנהל העיזבון.
42. ... **בין שני השיקולים "שווי העיזבון" ו"מורכבות הניהול", ניכר כי יש להעדיף את
האחרון.**"

32. בהמשך לכך, תקנה 45ב (ב) קובע כי קיימת אפשרות לפסיקת שכ"ט בעבור ניהול העיזבון
בשיעור של 4% מערך העיזבון, אלא שזה יעשה רק במקרים בהם ניהול העיזבון כלל ביצוע
פעולות חריגות או מאמץ מיוחד.

33. להשלמת התמונה, בתקנה 45ג (ג) מעוגנת בנוסף, סמכות בית המשפט לפסוק שכר נפרד
בעבור שירותים מקצועיים שספק מנהל העיזבון בתחום מקצועו.

34. שני הרכיבים שלעיל (שכ"ט בגין ניהול עיזבון ושכר בעבור שירותים מקצועיים) זכו
להתייחסות מקיפה ומסכמת בפרשת **בזק** לעיל, בפסקאות 21-22. להלן נוסח הדברים ;

" 21. אי לכך, אין זה דבר המובן מאליו שמנהל העיזבון יזכה לאישור שכר
טרחה בקצה העליון של הסקאלה שקבע המחוקק. ההיפך הוא הנכון :
**סביר להניח שה'ממוצע' בקביעת שכר טרחה של מנהל העיזבון
יתקרב יותר לאמצעה, היינו 1.5%-2%. שכר טרחה גבוה של 3% אמנם**

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 20-02-48322 לבנת

ישולם במקרים המתאימים, אבל רק כשהיקף פעולות הניהול רחב יחסית באופן שיצדיק זאת.

22. וכאן יש למצוא את הפיתרון למנהל העיזבון שנותן שירותים כעורך דין: אמנם לא יקבל שכר טרחה נפרד כעורך דין, אבל בגין שירותים נוספים שנותן כעורך דין ראוי לתגמל אותו, באמצעות אישור של מלוא שכר הטרחה שניתן לאשר, קרי, 3%...

בכך נקבע מתווך ראוי לקביעת שכר טרחה עבור מנהל עיזבון: במקרים רגילים שבהם נוקט מנהל העיזבון רק בפעולות ניהול רגילות, ייקבע בדרך כלל שכר טרחה של אחוז וחצי עד שני אחוזים, בעוד שמנהל עיזבון שהוא עורך דין, שמטפל גם במכירת דירה, יזכה לשכר טרחה גבוהה יותר, שיכול ואף יגיע למקסימום של שלושת אחוזים."

35. לעניין רכיבי שכר אלו התייחס כב' השופט שאול שוחט בספרו, דיני ירושה ועיזבון, עמ' 223, וזאת בהתבסס על עניין בזק שלעיל וכדלקמן:

"שכר מנהל העיזבון כולל שכר בעד כל הפעולות הרגילות הכרוכות בניהול העיזבון, בין פעולות שאופיין שיפוטי מובהק ובין פעולות שאופיין מנהלי-ביצועי, לרבות כינוס נכסי העיזבון, תשלום החובות וחלוקת העיזבון. פעולות אלה הן חלק 'טבעי' של תפקידיו כמנהל עיזבון.

...
בגדר פעולות שהן חלק 'טבעי' מפעולות ניהול העיזבון נכללים גם שירותים מקצועיים שנותן מנהל עיזבון שהוא עורך דין במקצועו, כגון מכירה של דירה הכלולה בנכסי העיזבון. מנהל עיזבון שהינו עורך דין לא יקבל שכר נפרד בגין השירות המקצועי שנתן לשם מכירת דירה הכלולה בנכסי העיזבון, אלא שירות זה ייחשב לחלק מהפעולות הרגילות הטבעיות של ניהול העיזבון..... עם זאת, אם נתן עורך דין שהינו מנהל העיזבון שירותים מקצועיים כעורך דין שהם חלק טבעי מפעולות ניהול עיזבון, יימנה הדבר עם השיקולים לקביעת שכרו כמנהל עיזבון עד כדי 3% משווי העיזבון (תמ"ש (י-ם) 50515/02 עו"ד משה בזק, מנהל עיזבון נ' האפוטרופוס הכללי (11.8.2002))".

36. לשם השלמת התמונה, יובהר כי שכר טרחה נפרד בגין שירותים מקצועיים שסיפק מנהל עיזבון בהיותו עו"ד, ייפסק רק עת בוצעו פעולות משפטיות שהן חיצוניות לניהול הבסיסי הנדרש של העיזבון. בפסקה 17 בעניין בזק שלעיל צוין במפורש כדלקמן:

"אולם אם נדרשת פעולה החורגת באופן מהותי ממערכת ההחלטות, השיקולים והפעולות של מנהל עיזבון - כגון כאשר נדרש ייזום הליכים משפטיים או הופעה במשפט, אזי זכאי

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 20-02-48322 לבנת

1 גם מנהל העיזבון – שהוא עורך-דין - לתוספת תשלום בגבולותיו של תעריף לשכת עורכי-
2 הדין כפי שהוא בתוקף"
3 בעניין זה ראו גם פסק דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים ב- רמ"ש 14-03-47544,
4 עזבון פלוני ז"ל ואח' נ' עו"ד אורית יפת, (19.01.2015).
5

6 37. מכל המקובץ לעיל עולות המסקנות הבאות :
7 כלל הפעולות אותן מציין המערער כ"פעולות חריגות" או "עבודות מקצועיות" אשר
8 מצדיקות לדידו פסיקת שכ"ט בשיעור של 4% וכן שכר נפרד, אינן אלא "פעולות שהן חלק
9 טבעי מפעולות ניהול העיזבון" אשר מספק "מנהל עיזבון שהוא עורך דין במקצועו". משכך,
10 כלל הפעולות אשר ביצע המערער כדבריו ; מכירת הדירה, טיפול בחובות (ארנונה, חשמל
11 וועד בית) וכו' אינן מזכות אותו בשכר הטרחה אותו ביקש (4% משווי העיזבון) ואף לא
12 בשכר שביקש בגין "עבודות נוספות מיוחדות". עבודות מסוג זה מקומן במסגרת שקילת
13 פסיקת שכ"ט ברף העליון בשיעור 3% ותו לא. למעשה, פעולות אלו מטעם מנהל העיזבון
14 כבר קיבלו ביטוי וגולמו בכך כי למערער נפסק שכ"ט ברף העליון, 3% משווי העיזבון,
15 כשאלמלא פעולות אלו לא היתה כל הצדקה לפסיקת שכר בשיעור זה ואפילו קיימים
16 יורשים שאינם ידועים ומן הראוי היה להסתפק בשכ"ט בשיעור נמוך יותר. מעבר לכך,
17 יצוין כי היקף פועלו של המערער, והעובדה כי בענייננו לא מדובר בעיזבון הכולל נכסים
18 רבים (נכסי העיזבון הנם דירה וסכומי כסף צנועים), אף הם מצדיקים שכ"ט
19 בשיעור אשר לא יעלה על 3% משווי העיזבון.
20

21 38. הנה כי כן, החלטת בית משפט קמא אף בעניינם של שני רכיבי שכר אלו הייתה במקומה
22 ולא נפל בה פגם כלשהו.
23

סוף דבר

24
25 39. לאור מכלול מסקנותיי שלעיל, עולה כי שכר הטרחה אותו פסק בית משפט קמא, על כלל
26 רכיביו, וזאת בהסתמכו על עמדת המשיב, הנו ראוי וסביר לחלוטין באופן שאינו מקים
27 צורך בהתערבות או שינויים כלשהם.
28
29
30
31
32
33
34
35

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 20-02-48322 לבנת

על כן, אציע לעמיתי לדחות את הערעור ולחייב את המערער לשלם למשיבה הוצאות ושכ"ט
עו"ד בסכום כולל של 7,500 ₪.

סארי ג'יוסי, שופט
[אב"ד]

השופט חננאל שרעבי :

אני מסכים.

חננאל שרעבי, שופט

השופט מאזן דאוד :

אני מסכים.

מאזן דאוד, שופט

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 20-02-48322 לבנת

1 הוחלט כמפורט בפסק דינו של אב"ד השופט סארי ג'יוסי לדחות את הערעור ולחייב את המערער
2 בהוצאות ושכ"ט ב"כ המשיב בסכום כולל של 7,500 ₪.
3
4 מתוך העירבון שהופקד תעביר המזכירות למשיב הסכום של 7,500 ₪ ואת היתרה תשיב למערער.
5
6 מותר לפרסום לאחר מחיקת שמות הצדדים והשמטת פרטים מזהים.
7
8 ניתנה היום, כ"ו תשרי תשפ"א, 14 אוקטובר 2020, בהעדר הצדדים.
9
10
11

מאזן דאוד, שופט

חננאל שרעבי, שופט

סארי ג'יוסי, שופט
[אב"ד]